

Þriðjudaginn 18. desember 1984.

Nr. 49/1983. **Finnbogi Björnsson**

(Guðmundur Ingvi Sigurðsson hrl.)

gegn

Bæjarfógetanum í Hafnarfirði

(Gunnlaugur Claessen hrl.)

Aðflutningsgjöld. Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Þór Vilhjálmsson, Guðmundur Jónsson, Guðmundur Skaftason og Sigurgeir Jónsson og Þorsteinn Thorarensen borgarfógeti.

Áfrýjandi skaut málinu til Hæstaréttar með stefnu 17. febrúar 1983, að fengnu áfrýjunarlevfi 7. s.m. Hann krefst sýknu af öllum kröfum stefnda og málskostnaðar úr hans hendi í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi gerir þessar kröfur:

„*Aðalkrafa:* Að áfrýjandi verði dæmdur til að greiða stefnda kr. 3.270.80 með 7% ársvöxtum frá 18. september 1972 til 1. október 1973, 12% ársvöxtum frá þeim degi til 1. nóvember 1974, 1.5% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. janúar 1978, 3% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. júní 1979, 4% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. september 1979, 4.5% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. júní 1980, 4.75% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 1. júní 1981, 4.5% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 21. apríl 1982, 4% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 20. desember 1983, 3.25% dráttarvöxtum á mánuði frá 21. desember 1983 til 20. janúar 1984, 2.5% dráttarvöxtum á mánuði frá 21. janúar 1984 til 31. ágúst 1984 og 2.75% dráttarvöxtum á mánuði frá 1. september 1984 til greiðsludags.

Varakrafa: Að áfrýjandi verði dæmdur til að greiða stefnda kr. 3.270.80 með 7% ársvöxtum frá 18. september 1972 til 30. apríl 1973, 9% ársvöxtum frá 1. maí 1973 til 14. júlí 1974, 13% ársvöxtum frá 15. júlí 1974 til 20. nóvember 1977, 16% ársvöxtum frá 21. nóvember 1977 til 20. febrúar 1978, 19% ársvöxtum frá 21. febrúar 1978 til 31. maí 1979, 22% ársvöxtum frá 1. júní 1979 til 31. ágúst

1979, 27% ársvöxtum frá 1. september 1979 til 30. nóvember 1979, 31% ársvöxtum frá 1. desember 1979 til 31. maí 1980, 46% ársvöxtum frá 1. júní 1980 til 28. febrúar 1981, 42% ársvöxtum frá 1. mars 1981 til 31. maí 1981, 37% ársvöxtum frá 1. júní 1981 til 31. október 1982, 45% ársvöxtum frá 1. nóvember 1982 til 20. september 1983, 37% ársvöxtum frá 21. september 1983 til 20. október 1983, 36% ársvöxtum frá 21. október 1983 til 20. nóvember 1983, 32% ársvöxtum frá 21. nóvember 1983 til 20. desember 1983, 25% ársvöxtum frá 21. desember 1983 til 20. janúar 1984 og 19% ársvöxtum frá 21. janúar 1984 til greiðsludags.

Þrautavarakrafa: Að áfrýjandi verði dæmdur til að greiða stefnda kr. 3.270.80 með 7% ársvöxtum frá 18. september 1972 til 30. apríl 1973, 9% ársvöxtum frá 1. maí 1973 til 14. júlí 1974, 13% ársvöxtum frá 15. júlí 1974 til 20. nóvember 1977, 16% ársvöxtum frá 21. nóvember 1977 til 20. febrúar 1978, 19% ársvöxtum frá 21. febrúar 1978 til 31. maí 1979, 22% ársvöxtum frá 1. júní 1979 til 31. ágúst 1979, 27% ársvöxtum frá 1. september 1979 til 30. nóvember 1979, 31% ársvöxtum frá 1. desember 1979 til 31. maí 1980, 35% ársvöxtum frá 1. júní 1980 til 31. maí 1981, 34% ársvöxtum frá 1. júní 1981 til 31. október 1982, 42% ársvöxtum frá 1. nóvember 1982 til 20. september 1983, 35% ársvöxtum frá 21. september 1983 til 20. október 1983, 32% ársvöxtum frá 21. október 1983 til 20. nóvember 1983, 27% ársvöxtum frá 21. nóvember 1983 til 20. desember 1983, 21.5% ársvöxtum frá 21. desember 1983 til 20. janúar 1984, 15% ársvöxtum frá 21. janúar 1984 til 10. ágúst 1984 og 17% ársvöxtum frá 11. ágúst 1984 til greiðsludags.

Í öllum tilvikum er þess krafist að staðfest verði ákvörðun héraðsdómara um málskostnað í héraði og að áfrýjanda verði gert að greiða stefnda málskostnað fyrir Hæstarétti að mati Hæstaréttar en til vara að málskostnaður verði felldur niður.“

Með tilvísun til forsendna hins áfrýjaða dóms ber að staðfesta hann, þó þannig, að vextir verða dæmdir eins og í dómsorði segir í samræmi við aðalkröfu stefnda.

Eftir þessum úrslitum ber að dæma áfrýjanda til að greiða stefnda málskostnað fyrir Hæstarétti, sem þykir hæfilega ákveðinn 12.000.00 krónur.

D ó m s o r ð:

Áfrýjandi Finnþogi Björnsson, greiði stefnda, bæjarfógetanum í Hafnarfirði, 3.270.80 krónur með 7% ársvöxtum frá 18. september 1972 til 1. október 1973, 12% ársvöxtum frá þeim degi til 1. nóvember 1974, en mánaðarlegum dráttarvöxtum frá þeim degi þannig: 1.5% til 1. janúar 1978, 3% frá þeim degi til 1. júní 1979, 4% frá þeim degi til 1. september 1979, 4.5% frá þeim degi til 1. júní 1980, 4.75% frá þeim degi til 1. júní 1981, 4.5% frá þeim degi til 21. apríl 1982, 4% frá þeim degi til 21. desember 1983, 3.25% frá þeim degi til 21. janúar 1984, 2.5% frá þeim degi til 1. september 1984 og 2.75% frá þeim degi til greiðsludags.

Ákvæði hins áfrýjaða dóms um málskostnað er staðfest. Áfrýjandi greiði stefnda 12.000.00 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti.

Dómi þessum ber að fullnægja að viðlagðri aðför að lögum.

S é r a t k v æ ð i

Guðmundar Skaftasonar hæstaréttardómara.

Bifreið sú, er mál þetta er af risið, kom til Reykjavíkur með m/s Írafossi 23. ágúst 1972. Féllu þá í gjalddaga aðflutningsgjöld bifreiðarinnar samkvæmt 50. gr. laga nr. 59/1969 um tollheimtu og tolleftirlit. Gjöldum þessum fylgir lögtaksréttur eftir 54. gr. sömu laga, og fyrnast þau því á 4 árum skv. 3. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905. Féllu þau því niður fyrir fyrningu 23. ágúst 1976. Athugasemdir ríkisendurskoðunar um hin vanreiknuðu aðflutningsgjöld af bifreiðinni komu fram 24. nóvember 1977, eða meira en ári eftir að krafan féll úr gildi. Ég tel, að samkvæmt 7. gr. laga nr. 14/1905 hafi fyrningarfrestur kröfunnar ekki framlengst með því, að vitneskjan um hin vangreiddu aðflutningsgjöld barst stefnda ekki fyrir lok framangreinds fyrningarfrests þeirra.

Samkvæmt framanrituðu tel ég, að sýkna beri áfrýjanda af kröfu stefnda.

Eftir atvikum telst rétt, að málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti falli niður.

Dómur aukadómþings Gullbringusýslu 29. júní 1982.**I.**

Mál þetta, sem dómtekið var að loknum munnlegum málflutningi hinn 29. júní sl., hefur tollstjórinn í Hafnarfirði höfðað með birtingu stefnu 4. nóvember 1981 gegn Finnboga Björnssyni framkvæmdastjóra, Melbraut 6, Garði, Gerðahreppi, Gullbringusýslu, til greiðslu vangoldinna aðflutningsgjalda auk viðauka að fjárhæð samtals kr. 3.270.80 auk 7% ársvaxta frá 18. september 1972 til 1. október 1973, 12% ársvaxta frá þeim degi til 1. nóvember 1974, en mánaðarlegra dráttarvaxta frá þeim degi, 1.5%, til 1. janúar 1978, 3% frá þeim degi til 1. júní 1979, 4% frá þeim degi til 1. september 1979, 4.5% frá þeim degi til 1. júní 1980, 4.75% frá þeim degi til 1. júní 1981 og 4.5% frá þeim degi til greiðsludags. Jafnframt er krafist málskostnaðar að skaðlausu að mati dómara.

Stefndi hefur krafist sýknu af kröfum stefnanda og honum tildæmdur málskostnaður úr hans hendi á grundvelli gjaldskrár L.M.F.Í.

Dómarinn reyndi sættir með málsaðiljum, en eigi bar sú viðleitni árangur.

Mál þetta var munnlega flutt hinn 29. júní og dómtekið að loknum þeim flutningi.

II.

Stefnandi kveður skuld þessa stafa af vangreiddum aðflutningsgjöldum, er stefndi keypti og flutti til landsins frá Þýskalandi árið 1972 fólksbifreið af tegundinni Mercedes Benz, 280 SE, árgerð 1971, verksmiðjunúmer 108018-12-072593. Bifreiðin var tollafgreidd við embætti bæjarfógetans í Hafnarfirði þann 18. september 1972. Aðflutningsskýrslan, sem fékk afgreiðslunúmerið 1954/1974, var undirrituð af stefnda og einnig bifreiðalýsing, sem fylgdi aðflutningsskýrslunni. Í bifreiðalýsingunni var árgerð bifreiðarinnar ranglega tilgreind 1968 og verksmiðjunúmerið 108016-10-001805. Einnig fylgdu aðflutningsskýrslunni rangur vörureikningur, þar sem kaupverð bifreiðarinnar var sagt D.M. 6.200.00, en það var í raun og veru D.M. 13.333.33. Samkvæmt þessu væru aðflutningsgjöldin vanreiknuð í aðflutningsskýrslunni og þar af leiðandi vangreidd við tollafgreiðslu bifreiðarinnar.

Stefnandi segir raunverulegt kaupverð, árgerð og verksmiðjunúmer bifreiðarinnar, sem skráð var með réttu verksmiðjunúmeri beint á nafn stefnda sem árgerð 1971 við fyrstu skráningu hér í landi þann 20. september 1972 og á skráningarkerkið G-364, hafa fyrst komist upp við opinbera rannsókn rannsóknarlögreglu ríkisins, sem aflaði ljósrita af réttum gögnum frá því landi, sem bifreiðin var keypt. Í framhaldi af því hafi ríkisendur-

skoðun fyrst getað gert og gerði athugasemd við tollafgreiðslu þann 24. nóvember 1977 og síðan að nýju þann 31. október 1980.

Stefndi kveður málavexti vera þá, að árið 1972 hafi Ásgeir nokkur Sigurðsson, Hofsvallagötu 40, Reykjavík, boðið stefnda til kaups bifreið af gerðinni Mercedes Benz, en Ásgeir hafði það að atvinnu sinni að flytja inn notaðar bifreiðar frá Þýskalandi. Stefndi samdi um fast verð á bifreiðinni við Ásgeir. Eðlilega hafi Ásgeir alfarið séð um kaup á bifreiðinni frá Þýskalandi, heimsendingu hennar, tollafgreiðslu og nýskráningu. Ásgeir tjáði stefnda á sínum tíma, að undirskrift hans þyrfti undir tvö skjöl, svo afgreiðsla bifreiðarinnar gæti farið fram. Stefndi minnst þess að hafa undirritað tvö skjöl þessu viðvíkjandi, er hann hitti Ásgeir á götu í Reykjavík. Efni þessara skjala, sem síðar kom í ljós, að var aðflutningsskýrsla (dskj. nr. 3) og bifreiðalýsing (dskj. nr. 5), var stefnda alveg ókunnugt. Stefndi, sem var alls ófróður um innflutning, áleit, að hér væri um formsatriði eitt að ræða. Eftir að Ásgeir hafði tollafgreitt bifreiðina og látið skrá hana á númer stefnda, þá afhenti hann honum bifreiðina, eins og til stóð. Málavaxtalýsingu stefnanda á dskj. nr. 1 og 2 mótmælir stefndi alfarið að því er varðar það, að stefndi hafi verið hinn raunverulegi innflytjandi bifreiðarinnar, ennfremur að Ásgeir hafi starfað í nokkru umboði stefnda, enda kemur það fram í framburði Ásgeirs á dskj. nr. 16, að svo var ekki.

Ágreiningur málsaðilja að því er málavexti varðar lýtur að því, hvort stefndi hafi verið kaupandi, innflytjandi og eða viðtakandi nefndrar bifreiðar, en því er haldið fram af hálfu stefnanda. Því er einnig haldið fram af hálfu stefnanda, að við kaup bifreiðarinnar erlendis, heimflutning hennar og tollafgreiðslu hafi Ásgeir Sigurðsson komið fram sem starfsmaður eða umboðsmaður stefnda Finnboga. Stefndi heldur því einnig fram, að stefndi hafi ekki verið í góðri trú varðandi innflutning og tollafgreiðslu nefndrar bifreiðar.

Samkvæmt aðflutningsskýrslu, sem stefndi hefur lagt fram í málinu á dskj. nr. 3, dags. 18. september 1972, er stefndi tilgreindur sem innflytjandi bifreiðarinnar, og er skýrslan undirrituð: „Finnbogi Björnsson.“ Í dálki þeim, sem ætlaður er til undirskriftar, er svohljóðandi vélritaður texti: „Undirskrift (staðfesting innflytjanda, að skýrsla sé rétt og gildi jafnframt sem undirskrift undir yfirlýsingu á bakhlið 4. eintaks.).“ Á bakhlið forms 4. eintaks aðflutningsskýrslu (dskj. nr. 13) er prentuð svohljóðandi yfirlýsing: „Innflytjandi eða sá, sem hefur fullt umboð til að skuldbinda hann, skal undirrita aðflutningsskýrslu. Með því móti er jafnframt lýst yfir að viðlagðri ábyrgð að lögum, sbr. 32. gr. laga nr. 120/1976 um tollskrá o.fl., að framlagður vörureikningur og önnur skjöl séu rétt, að hið tilgreinda tollverð í skýrslunni sé í samræmi við ákvæði 5-7 gr. laga nr. 120/1976 um tollskrá o.fl., að öll sölu og viðtökuskilyrði séu tilgreind í vörureikn-

ingnum og/eða skýrslunni, að frá tollverðinu í skýrslunni hafi ekki verið og sé ekki dreginn afsláttur eða önnur verðlækkun sem ekki komi greinilega fram í vörureikningum og/eða skýrslunni, að viðtakandi (innflytjandi viti ekki til þess, að hið tilgreinda söluverð á vörureikningum sé undir markaðsverði erlendis á þeim stað og tíma sem kaup voru gerð.“ 32. gr. laga nr. 120/1976 er samhljóða 37. gr. eldri tollskrárlaga nr. 1/1970, og 5-7. gr. laga nr. 120/1976 er samhljóða 5-7. gr. eldri tollskrárlaga.

Stefndi skýrir svo frá, 21. október 1980 við yfirheyrslu hjá RLR (dskj. nr. 16,) að Ásgeir Sigurðsson hafi í tilefni innflutnings bifreiðarinnar fengið stefnda til að undirrita eitthvað skjal varðandi tollafgreiðsluna, sem stefndi kveðst nú ekki muna, hvað var. Er stefnda var sýnd áðurnefnd aðflutnings-skýrsla kveðst hann þekkja undirritun sína á framlögðu skjali og segist þekkja þar rithönd sína. Stefndi kveðst hvorki hafa útfyllt framlagða aðflutningsskýrslu né álitid sig innflytjanda bifreiðarinnar. Stefndi hefur staðfest skýrslu þessa hér fyrir dóminum. Ásgeir Sigurðsson kom fyrir dóminn í máli þessu. Kveðst hann hafa beitt þeirri aðferð við innflutning nefndrar bifreiðar að falsa skjöl í þeim tilgangi, að bifreiðin væri við tollafgreiðslu talin vera árgerð 1968, en ekki árgerð 1971, eins og raunin var á, og þannig lækka aðflutningsgjöld af bifreiðinni. Ásgeir segir sér ekki kunnugt um, að stefnda í máli þessu hafi verið ljóst, að brögð væru í tafla, fyrr en stefndi var kallaður fyrir hjá RLR. Vitnið kveðst ekki muna, hvernig kaupum á þessari bifreið væri háttað, en telur, að þau hafi verið í samræmi við, sem venja hans var, þegar hann flutti inn notaðar bifreiðar frá Þýskalandi á þessum tíma. Ásgeir segir, að hann hafi útbúið efni aðflutningsskýrslunnar (sbr. dskj. nr. 3), en stefndi Finnbogi Björnsson hafi undirritað hana. Þó kann að vera, að Finnbogi Björnsson hafi undirritað skýrsluna in blanco, en vitnið síðan fyllt hana út. Í yfirheyrslu hjá RLR 14. febrúar 1978 skýrir Ásgeir svo frá, að Finnbogi hafi enga hugmynd haft um, hvernig að þessum innflutningi var staðið, og hefur Ásgeir staðfest þá skýrslu hér fyrir dóminum sem rétta.

Stefnandi hefur lagt fram á dskj. nr. 4 „vörureikning,“ sem er fylgiskjal með dskj. nr. 3. Á þessum vörureikningi, sem dags. er 25.7. '72, í Stuttgart, er kaupandi tilgreindur „Finnbogi Björnsson, Gardi, Gardur, Island,“ en seljandi AUTO-ECK, Paulinen Garage, Stuttgart. Andlag kaupanna er Mercedes Benz 280, verksmiðjunúmer 108016-10-001805. Kaupverð er tilgreint D.M. 6200.00. Undirskrift kaupanda er „Ásgeir Sigurðsson.“ Ásgeir Sigurðsson hefur hér fyrir dómi játað, að efni skjalsins sé tilbúningur, en undirskrift AUTO-ECK sé ófölsuð. Á dskj. nr. 7 er hinn raunverulegi reikningur kaupanna, dags. 27.06. '72 í Stuttgart, og þar er tilgreindur kaupandi: „Herra Bjoernsson Finnbogi, Gardi, Gerdum/Island.“ Seljandi er Bayerische Motoren Werke, Aktiengesellschaft, Niederlassung, Stuttgart.

Andlag kaupanna er Mercedes Benz 280SE og verksmiðjunúmer 1207259. Kaupverð er DM. 13.333.33. Ásgeir kveður þennan reikning vera þann rétta, en segir, að nafn stefnda hljóti að hafa komist í skjalið fyrir mistök sín.

Á dómskjali nr. 5, sem er fylgiskjal, með dómskjali nr. 3, er bifreiðalýsing nefndrar bifreiðar. Bifreiðinni er lýst sem Mercedes Benz, árgerð 1968, með verksmiðjunúmerin 108016-10-001805. Skjalið er undirritað: „Finnbogi Björnsson.“ Stefndi hefur við yfirheyrslu hjá RLR 21. október 1980 svo og hér fyrir dóminum kannast við undirritun sína, en kveðst ekki hafa útfyllt skjal. Stefndi minnst þess, að tildrög undirritunarinnar hafi verið þau, að Ásgeir Sigurðsson hafi hitt sig á Tryggvagötu í Reykjavík, komið aðsvífandi með þessi skjöl, þ.e. aðflutningsskýrsluna, sbr. dskj. nr. 3, og bifreiðalýsinguna á dskj. nr. 5, og sagt „þessa undirskrift verð ég að fá.“ Stefndi hafi verið alls ófróður um innflutning og reki ekki minni til þess að hafa lesið skjölin við undirritunina. Ásgeir Sigurðsson hefur hér fyrir dóminum skýrt frá því, að bifreiðalýsingin hafi verið fyllt út, eftir að hún hafi verið undirrituð. Bifreiðin var skráð fyrsta sinni hjá Bifreiðaeftirliti ríkisins hinn 20. september 1972 og þá á nafn stefnda, Finnboga Björnssonar. Árgerð bifreiðarinnar er réttilega greind 1971 og einnig verksmiðjunúmer, 108018-12-072593, sbr. dskj. nr. 6. Páll Ingimarsson, fyrrv. bifreiðaeftirlitsmaður, gaf þá skýringu á þessu misræmi við yfirheyrslu einnig 13/1 1978 hjá RLR, að hann telji líklegast, að Ásgeir Sigurðsson hafi komið með bifreiðina til skráningar ásamt bifreiðalýsingu, og síðan hafi Páll fært inn á spjaldskrána hið rétta verksmiðjunúmer og árgerð bifreiðarinnar, annað hvort samkvæmt tilsoðn Ásgeirs eða þá að hann hafi lesið númerin sjálfur af bifreiðinni. Kveðst Páll hafa aðstoðað Ásgeir við þessa misfærslu, hafi Ásgeir sjálfur komið með bifreiðina til skráningar.

Stefndi kveðst hafa greitt eitthvað fyrirfram vegna kaupanna, en kaupverð var gkr. 650.000 og var greitt í íslenskum peningum en ekki hafi hann þurft að sækja um gjaldeyrisyfírfærslu. Að sögn stefnda gengu engir skriflegir samningar eða kvittanir á milli hans og Ásgeirs Sigurðssonar. Bifreiðina hafi hann selt á árinu 1980 fyrir gkr. 4 milljónir. Ásgeir Sigurðsson skýrir svo frá hér fyrir dóminum, að þrátt fyrir það að hann hafi ætlað sér nokkurn ágóða af innflutningi umræddrar bifreiðar, hafi kaupverðið engu að síður verið kaupandanum hagstætt. Engir skriflegir samningar eða kvittanir hafi gengið milli hans og stefnda vegna viðskiptanna.

III.

Málsástæður stefnda eru þær, að hann var í góðri trú um allt það, er að innflutningi bifreiðarinnar laut, og í raun kom hann ekkert nálægt innflutningnum né tollafgreiðslu bifreiðarinnar, þó svo, að hann hafi af þekk-

ingarleysi undirritað tvö skjöl að beiðni hins raunverulega innflytjanda, Ásgeirs Sigurðssonar. Stefndi bendir sérstaklega á framburð Ásgeirs hjá lögreglu, dskj. nr. 16, bls. 3, en þar segir Ásgeir orðrétt, „Finnbogi hafði enga hugmynd um hvernig að þessum innflutningi var staðið,“ hér sé komið að kjarna málsins, sem hafi afgerandi þýðingu.

Lagarök fyrir sýknukröfunni eru þau, að krafan í málinu sé fyrnd. Aðflutningsgjöld falla í gjalddaga, þegar far tekur höfn, þar sem varan verður affermd, sbr. 1. mgr. 50. gr. laga nr. 59/1969. Samkvæmt 54. gr. sömu laga fylgir lögtaksréttur slíkum kröfum um aðflutningsgjöld. Af því leiði, að krafan sé fyrnd, sbr. 3. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905 um fyrningu skulda og annara kröfuréttinda, því að samkvæmt þessari lagagrein fynast kröfur, sem lögtaksréttur fylgir, á fjórum árum. Bifreiðin kom til landsins 23.8. 1972, sbr. dskj. nr. 3, og því hafi krafan verið fallin niður fyrir fyrningu í ágústmánuði 1976. Stefndandi hefur haldið því fram, að 7. gr. laga nr. 14/1905 standi því í vegi, að krafan sé niðurfallin fyrir fyrningu, og er því rétt að fara um þetta atriði nokkrum orðum. Varðandi 7. gr. laga nr. 14/1905 bendir stefndi á, að það sé skilyrði samkvæmt greininni, að launungin verði að vera sviksamleg, það er að skuldari verður sjálfum að vera kunnugt um atvik öll. Eins og rakið hefur verið og fram kemur á dskj. nr. 16, framburði stefnda sjálfs fyrir lögreglu svo og Ásgeirs Sigurðssonar, þá sé það staðreynd málsins, að stefndi vissi ekkert, hvernig að innflutningi bifreiðarinnar var staðið. Ekki hafi verið höfðað opinbert mál á hendur stefnda Finnboga vegna innflutnings á bifreiðinni og honum ekki kunnugt um, að það standi til. Það sé þannig augljóst mál, að 7. gr. laga nr. 14/1905 á ekki við í þessu sambandi. Hinum huglægu skilyrðum greinarinar sé ekki fullnægt í þessu máli.

Kröfur sínar á hendur stefnda byggir stefndi á því, að stefndi hafi verið innflytjandi bifreiðarinnar og komið fram gagnvart stefnanda sem slíkur með þeim skyldum, sem því fylgir, m.a. um greiðslu aðflutningsgjaldanna, sbr. dskj. nr. 3, og jafnframt viðtakandi bifreiðarinnar, sem skráð var nýskráningu hér á landi beint á nafn stefnda, sbr. dskj. nr. 6. Kröfurnar byggjast þannig á ákvæðum tollskrárlaga og laga nr. 59/1969 um tollheimtu og tollaftirlit um ábyrgð innflytjanda og viðtakanda aðflutningsgjaldskyldrar vöru. Þau ákvæði, sem einkum fjalla um ábyrgð viðtakanda (innflytjanda, viðtakanda eða annars) aðflutningsgjaldskyldrar vöru á aðflutningsgjöldum svo og á því, að tollskjöl (aðflutningsskýrsla og fylgiskjöl með henni) séu rétt, eru í VI. kafla, sbr. einkum 54. gr. laga nr. 59/1969, sbr. 1. mgr. 14. gr. laga um tollskrá o.fl. og 15., 16., 18. og 20. gr. þeirra laga. Samkvæmt þessu og þar sem tollskjölin, sem lögð voru fram við tollafgreiðslu bifreiðarinnar, dskj. 3, 4 og 5, hafi reynst röng og aðflutningsgjöldin því vangreidd ætti ekki að vera ágreiningur um, að stefndi beini

kröfum sínum réttilega gegn stefnda og því óþarfi að fara um það frekari orðum.

Af hálfu stefnda hefur verið borin fram sú viðbára, að krafa stefnanda sé fallin niður fyrir fyrningu, sbr. dskj. nr. 11, en stefnandi heldur því fram, að svo sé ekki. Í þessu sambandi heldur stefnandi því fram, að 7. gr. laga nr. 14/1905 um fyrningu skulda og annarra kröfuréttinda komi til álita og fyrningarfrestur byrjað skv. því ákvæði að liða þann 24. nóvember 1977, sem er dagsetning athugasemdar ríkisendurskoðunar á dskj. nr. 8, enda liggi fyrir, að gagnvart stefnanda dró stefndi sviksamlega dul á eða vanrækti að skýra frá atvikum, er krafan byggist á, eða valda því, að hún verður gjaldkræf, og stefnda, skuldaranum, bar skylda til að segja frá, svo sem áður greinir, um skyldu stefnda til að leggja fram rétt tollskjöl, ábyrgð hans á afleiðingum þess, væri það ekki gert, og um greiðsluskyldu stefnda og í því sambandi tilvitnuð ákvæði laga um tollskrá o.fl., og laga um tollheimtu og tolleftirlit (sic). Af þessum sömu ástæðum og einnig almennum umboðsreglum stóði það eigi heldur fyrir stefnda að bera fyrir sig, að hann hafi verið í algjörlega góðri trú eins og haldið er fram á dskj. nr. 11, um afskipti Ásgeirs Sigurðssonar af tollafgreiðslu bifreiðarinnar, enda fráleitt, að réttarsamband stefnanda og stefnda skuli raskast við það, að nefndur Ásgeir kunni að hafa blekkst stefnda og hugsanlega bakað sér skaðabótaskyldu gagnvart stefnda og/eða stefnanda.

Því er ennfremur haldið fram af hálfu stefnanda, að stefndi hafi vitað eða mátt vita í síðasta lagi, er bifreiðin hafði verið skráð á hans nafn þann 20. september 1972 sem árgerð 1971, sbr. dskj. nr. 6, að bifreiðin var ekki árgerð 1968, eins og segir í bifreiðalýsingu á dskj. nr. 8, en efni þess skjals, sem stefndi undirritaði, verður að telja hafa verið honum kunnugt eða mátt hafa verið honum kunnugt. Því er þess vegna mótmælt, að stefndi hafi verið í góðri trú, ef á reynir, allavega átti hann ekki að vera í góðri trú.

Þá skal á það bent, að stefndi mun hafa selt umrædda bifreið, sem var skráð árgerð 1971, þann 25. nóvember 1980. Gefur að skilja, að bifreiðin hafi verið seld sem þeirra árgerðar en ekki árgerð 1968 og stefndi þannig við eignarhald og sölu bifreiðarinnar notið hagsbóta og fjárhagslegs ávinnings af hinni röngu tilgreiningu árgerðarinnar á kostnað kröfueiganda. Sé sú staðreynd enn til stuðnings greiðsluskyldu stefnda gagnvart stefnanda, þ.e. ábyrgð stefnda sem viðtakanda, skv. ákvæðum laga um tollskrá o.fl. og 54. gr. laga nr. 59/1969, þar sem kveðið er á um lögveð í aðflutningsgjaldskyldum vörum og auk þess lögtaksrétt í öðrum eignum viðtakanda, náist ekki til þeirrar vöru, sem gjaldið átti af að greiða, fyrir aðflutningsgjöldum, sektum, dráttarvöxtum og kostnaði, en af því leiðir beina persónulega greiðsluskyldu viðtakanda, sem hann ábyrgist með öllum eignum sínum.

Telja verður, að með undirritun sinni á aðflutningsskýrslu hafi stefndi tekið á sig þá ábyrgð, sem því fylgir, og verður hann talinn innflytjandi bifreiðarinnar gagnvart tollyfirvöldum í merkingu þágildandi laga um tollskrá o.fl. nr. 1/1970 og laga um tollheimtu og tollaestirlit nr. 59/1969. Aðflutningsgjöld falla í gjalddaga, þegar far tekur höfn, sbr. 50. gr. laga nr. 59/1969. Far það, er flutti umrædda bifreið hingað til lands, tók höfn 18. september 1972. Samkvæmt 3. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905, sbr. 1. mgr. 54. gr. laga nr. 59/1969, fyrnist krafa tollyfirvalda á hendur innflytjanda á 4 árum frá gjalddaga aðflutningsgjaldanna. Líta verður svo á, að Ásgeir Sigurðsson hafi gagnvart tollyfirvöldum komið fram sem umboðsmaður stefnda. Fram er komið í málinu, að tollyfirvöldum var afhent röng aðflutningsskýrsla. Vörureikningur og bifreiðalýsing voru einnig röng um mikilvæg atriði, sem krafan byggist á. Stefndi, Finnbogi Björnsson, hefur játað að hafa undirritað téða aðflutningsskýrslu og bifreiðalýsingu, en kveðst hafa undirritað þau skjöl óútfyllt. Sú skýring verður hér ekki tekin til greina, enda er slík óvarkárni í hæsta máta óvenjuleg og í andstöðu við góða og skynsamlega reglu. Niðurstaða þessi styðst og við önnur gögn í málinu, en framburður Ásgeirs Sigurðssonar þykir eigi standa hér í vegi.

Verður því að telja, að fyrningarfrestur hafi eigi tekið að liða fyrr en við gerð athugasemdar ríkisendurskoðunar hinn 24. nóvember 1977, sbr. 7. gr. laga um fyrningu skulda og annara kröfuréttinda nr. 14/1905. Mál þetta var höfðað með birtingu stefnu hinn 4. nóvember 1981, og er því krafan eigi fyrnd, sbr. 50. og 1. mgr. 54. gr. laga nr. 59/1969 og 3. tl. 3. gr. og 7. gr. laga nr. 14/1905.

Samkvæmt þessari niðurstöðu ber að taka kröfu stefnanda til greina.

Stefnandi byggir kröfu sína á athugasemd ríkisendurskoðunar, dags. 24. nóvember 1977, og síðari athugasemd, dags. 31. október 1980. Sundurliðast sú krafa svo, að tollur er gkr. 175.754, innflutningsgjald gkr. 48.821, álag skv. 20. gr. laga nr. 1/1970 gkr. 57.489, og söluskattur gkr. 45.016, samtals gkr. 327.080. Jafnframt er krafist vaxta og málskostnaðar að skaðlausu. Stefndi hefur eigi mótmælt útreikningi stefnukröfunnar. Verður hún því tekin til greina að fullu, og ber að dæma stefnda til að greiða stefnanda nýkr. 3.270.80 ásamt vöxtum eins og krafist er. Stefnda ber að greiða stefnanda málskostnað, sem ákveðst nýkr. 3.000.00.

Sveinn Sigurkarlsson, settur héraðsdómari, kvað upp dóm þennan.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Finnbogi Björnsson, greiði stefnanda, tollstjóranum í Hafnarfirði, kr. 3.270.80 auk 7% ársvaxta frá 18. september 1972 til 1. október 1973, 12% ársvaxta frá þeim degi til 1. nóvember 1974,

en mánaðarlegra dráttarvaxta frá þeim degi, 1.5% til 1. janúar 1978, 3% frá þeim degi til 1. júní 1979, 4% frá þeim degi til 1. september 1979, 4.5% frá þeim degi til 1. júní 1980, 4.75% frá þeim degi til 1. júní 1981 og 4.5% frá þeim degi til 21.4. 1982, en 4% dráttarvaxta frá þeim degi til greiðsludags. Stefndi greiði stefnanda kr. 3.000.00 í málskostnað.

Dómi þessum ber að fullnægja inna 15 daga frá lögbirtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.

Miðvikudaginn 19. desember 1984.

Nr. 26/1983. **Reynir Ásmundsson og**
Elisabet Brynjólfsdóttir
(Ragnar Aðalsteinsson hrl.)
gegn

Oddvita Stokkseyrarhrepps
f.h. hreppsins

(Sigurður Baldursson hrl.)
og fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs
(Enginn)

Þinglýsing.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Þór Vilhjálmsson, Guðmundur Skaftason, Magnús Thoroddsen og Sigurgeir Jónsson og Gunnar M. Guðmundsson hæstaréttarlögmaður.

Áfrýjendur skutu málinu til Hæstaréttar með áfrýjunarstefnu 28. janúar 1983. Þau krefjast þess, að Stokkseyrarhreppi verði gert að þola viðurkenningardóm á því, að réttur áfrýjenda samkvæmt afsali á eigninni Eyjaseli 4, Stokksevri, útgefnu 29. nóvember 1979 og þinglýstu 3. desember s.á., gangi framár rétti stefnda Stokkseyrarhrepps samkvæmt tveimur kyrrsetningum, gerðum í eigninni Eyjaseli 4 þann 14. febrúar 1979, annarri til tryggingar kröfu hreppsins að fjárhæð 15.743.78 krónur, en hinni til tryggingar kröfu hreppsins að fjárhæð 8.254.60 krónur, sem færðar voru til þinglýsingar þann